

Дорисъ Бакавичъ

ПЧЕЛИЦА

ГОТ. Х. Г. Г. Г.

М. К. К. К.

Галена Рада.

Ради́на майка
 Ра́но ранила,
 Дво́ри помела,
 Ра́да будила:
 „Я ставай, ставай,

Га́лена Радо,
 Твои́тъ дружки
 Ра́но станали,
 Ра́но станали
 За вода́ ходя́тъ“.

Народна пѣснь.

Год. II.

Редакторъ: М. Д. Николовъ.

Кн. 3

На фабричното дѣте.

Като те гледамъ парцаливо,
Босѡ и гладно, неомито,
Да бѣгашъ сгърбено, сънливо
Щомъ писне фабричната свирка —

Азъ зная дѣ отивашъ, мило,
Азъ зная за кждѣ ти бързашъ . . .
Но какъ? — нима си се родило
Сѣ тъй да страдашъ и гладувашъ?!

Азъ зная, че дома те чакатъ
Немощни майка и сестрица,
Че тѣ отъ тебъ и двѣтѣ чакатъ
Да ги нахранишъ и зарадвашъ.

И ще ми се да те прѣгърна
О, миличко дѣте! о, рожбо
На черна сждба! — катъ те зърна —
Отъ скръбъ душата ми проплаква . . .

М. Симеоновъ.

При баба на честитка.

На Суроваки Митка дариха много подаръци. Цѣло сандъче напълни той съ ябълки, рожкови и др. сладки. А играчкитѣ му — би отворилъ цѣлъ магазинъ съ тѣхъ!

Митко ще хвъркне отъ радостъ. Той иска да се похвали на другарчетата си, иска да излѣзе на улицата да имъ ги покаже, но не го пускатъ.

— Порадвай имъ се ти самъ, че послѣ другаритѣ ги, каза майка му.

Но Митко не търпи. Той чука по прозореца и показва една по една всичкитѣ си играчки на минаващитѣ по улицата дѣца.

Слѣдъ обѣдъ майка му каза:

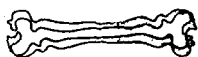
— Хайде, Митко, да идешъ у бабини си. да ѝ честитишъ нова година и ѝ занесешъ отъ насъ тази картичка.

Не доизказала още тя, Митко грабна картичката и бързо излѣзе на двора — веднага нѣщо му текна на ума.

— Защо не взехъ да занеса нѣщо отъ моитѣ подаръци на баба? Нима само тази картичка ще ѝ занеса за нова година? О, миличката ми баба! . . . За нея не се грижатъ, както за мене. Не, азъ ще ѝ занеса нѣщо да я зарадвамъ. Но какво? . . . Ха, сѣтихъ се! Ще ѝ занеса мойта саксийка съ цвѣтето. Баба много обича цвѣтата и много ще се зарадва.

И Митко влѣзе тихо въ избата, извади саксийката и тръгна. Слѣдъ него тръгна и Мурджо. Митко го хвана за връвчицата и двама тръгнаха у бабини на честитка.

Кирилъ.

Моята кесийка.

Имамъ чудно хубава кесийка,

Днеска татко ми я даде.

Бързамъ, че на кака си Марийка.

Искамъ ази да обадя.

Да ѝ кажа, че въвъ нея има,

Има нѣколко парички,

Ще обадя и на леля Кина.

И на мама и на всички.

И отъ всички, вѣрвамъ, даръ да взема

Още нѣколко парици,

Вий я вижте колко е голѣма —

Би събрала и жълтици!

Ярославъ Спѣшинъ.

Приставътъ въ кжщи.

Свърши се послѣдниятъ часъ.

Шумно ученицитъ занаизлизахъ изъ училището и плъзнаха по улицитъ. Всѣки бързаше къмъ дома си.

Само Милчо Цвѣтковъ и Петъръ Дойчиновъ, ученици отъ IV отдѣление, бавно вървѣха. Тѣ осжждаха Асѣнъ Попова, че ги наклеветилъ прѣдъ учителя.

— На лъжата краката сж къси. Анка изповѣда, че не сме крали грозде отъ тѣхъ — Петъръ говорѣше почти съ ярость:

Незабѣлѣзано тѣ стигнаха въ улицата, въ която живѣеха. Ето вече се вижда лицето на Милчовата кжща. Около нея бѣха се натрупали махаленскитъ дѣца, които плахо гледаха въ широко разтворенитъ врати на салона. Слѣдъ малко се зачуха отчаяни писъци, съ примрѣло сърце Милчо убързи хода си. Той си помисли, че петгодишното му братче се е поминало отъ болестъ — пневмония.

Уви, той се излѣга!...

Двама стражари тарашуваха изъ кжщи. Нѣщата, които струваха пари, трупаха въ салона прѣдъ единъ едъръ и красивъ господинъ съ верижка на шия. Той пишеше нѣщо. Буля Цвѣтковица пишѣше и се противѣше на стражаритъ, но тѣ не се трогваха отъ съл-

зитѣ ѿ и си гледаха работата: задигаха отъ кѣщи кре-
вати, котли куфари и др.

*

Бай Цвѣтко бѣше обущаръ отъ 20 години насамъ.
Работѣше денемъ и нощемъ съ чирацитѣ си. Отна-
чало имаше печалби, можеха да се посрѣщатъ всички
кѣшни разноски, но послѣ — удари назадъ.

Фабричнитѣ обуща наводниха пазаря и всички си
купуваха такива като по-красиви и евтини. Мющеритѣ
на бай Цвѣтка намалѣха. При това наплодиха му се
дѣчица — осемъ гърла трѣбваше да храни; разносцитѣ
му се умножиха. Пъкъ и пуста скѣпотия — наврѣдъ!
Цѣнитѣ на всички съестни продукти, на всички ба-
калски и манифактурни стоки се подигаха, както и да-
нѣцитѣ. Каквато икономия да се правѣше въ кѣщи —
паритѣ не стигаха.

Бай Цвѣтко бѣ принуденъ да вземе пари подъ
лихва отъ лихваря Марко Касабовъ. Минаха се двѣ
години, заемтъ не се уреди и послѣдниятъ даде подъ
сѣдъ бай Цвѣтка за 550 лева. Осѣди го, извади из-
пълнителенъ листъ и го прѣдаде на пристава, който
влѣзе днесъ въ кѣщи да секвестира.

— Мамо, мамо, колко лошо нѣщо било приста-
вътъ да влѣзе въ кѣщи! . . . Вижъ какъ ни оголи-
статѣ. Дано тате си дойде отъ селата съ пари, та да
си вземемъ нѣщата, едва говорѣше Милко отъ плачъ.

— Кой знае! . . . Сви рамѣнѣ буля Цвѣтковица. . .

II. Ноевъ.

Урокъ по ржкодѣлие.

Тѣйцѣкъ, каки, ей тѣй, Летка,
Се чорапецъ хубавъ плетка.

Гледай сега тукъ отвънка,
Какъ ще стане нова брънка!

Ей тый, какиното мило,
Ще изплета азъ ходило;
Тукъ пъкъ петà ще да свия,
Че и кончовъ — чудесия!

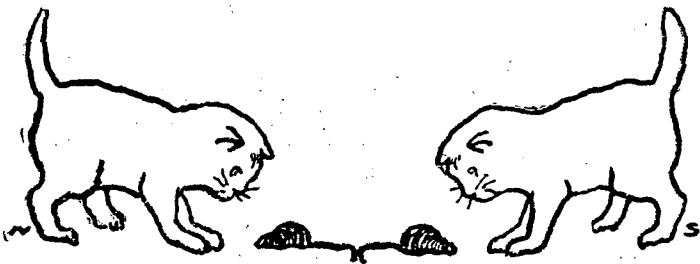
Хж, дай пръстче показалче,
А надъ него ей туй палче!
Хж, пъкъ сега съ тази кука
Ще захванешъ ей отъ тука!

Та чорапи днесъ за татка
И за наша малка Златка
Ще изплетемъ ние двама,
Да отмѣнимъ свидна мама.

Ей тый, каки, ей тый Летка,
Се чорапецъ хубавъ плетка.
Ей тый, каки, ей тый, Ружке,
Ей тый, драга моя дружке!

Н. Монева.

Зрънца Маргаритчета.

(Приказка).

Голѣмо тържество се приготвяваше въ царския дворецъ. Слѣдъ нѣколко дни царкинята навършва пълнолѣтство, което ще отпразнува цѣлия народъ. Въ двореца се работѣше съ трескавична бързина.

Бѣше зима. Дворцовата градина бѣ покрита съ дебела снѣжна покривка. Дърветата бѣха навѣли клоне отъ студъ. Студътъ бѣ сковалъ буйнитѣ поточета, които пълнѣха красивия шадраванъ и той сега бѣ мълчаливъ и глухъ.

Но въ тѣзи студени дни, когато само ледениятъ дъхъ на зимата се носѣше. въ двореца бѣ пролѣтъ. И чудна пролѣтъ бѣ тамъ! Бѣха прѣнесени разкошни цвѣта отъ далечни страни, които прѣснаха аромата си изъ дворцовитѣ стаи. Цѣлия дворецъ бѣ прѣвѣрнатъ въ вълшебна градина, въ която трѣпкаха листа високо-стѣбли палми, които вѣздишаха за своята далечна, топла родина.

Царьтъ не жалѣше срѣдствата, само и само да направи тържеството по-славно и да остане за вѣчни врѣмена неговата слава.

Отъ далечни земи, които се простираха край безкрайни морета, донесоха бисери, да красятъ коситѣ на царкинята. Отъ пѣсѣцитѣ на Индия донесоха елмази, които да блѣщатъ като слънчевитѣ лъчи прѣдъ очитѣ на гоститѣ. Отъ бездѣннитѣ океани извадиха червени корали, по-червени отъ краката на гължбитѣ.

Всички накити бѣха вече готови. Оставаше само да се направи на царкинята празничното облѣкло. Ца-

рътъ искаше и тукъ да покаже своята слава и богатство и пожела да се направи на царкинята невидана по красота и скъпотия дреха. Доставиха най-скъпи копринени платове, които съкашъ бѣха тъкани съ златни нишки.

И когато царскитѣ пратеници занесоха плата при прочутата въ него врѣме шивачка съ поржчката и желанията царски, бѣдната шивачка се прѣхласна въ красотата на плата и дълго не можа да прѣговори.

* * *

На вѣнъ бурята виеше. Бѣсенъ ураганъ се носѣше изъ улицитѣ и засипваше прѣспи снѣгъ. Въ мал-

ката стаичка на бѣдната шивачка горѣше огънь. Тя шиеше празничния костюмъ на царкинята. Лицето на шивачката бѣ блѣдно, изпито и отъ врѣме на врѣме

тя се заслушваше към малката люлка. Тамъ въ люлницата тупкаше едва, едва сърдцето на болничното й дѣтенце. Устнитѣ му горятъ отъ треска; главата му е цѣла въ огънь. Неспокоенъ сънъ измъчва мѣничката му душица. То отъ врѣме на врѣме трѣпва, приплѣднѣе и отново пламва въ огънь. Нешащната майка неспокойно бодка съ иглата и тежко въздиша. На вѣнъ реве буря, но още по-ужасна буря вие въ майчината душа.

Но за утрѣ костюма трѣбва да бжде готовъ. Царкинята трѣбва да блѣсне съ красотата и богатствата си. И бѣдната шивачка отново забързва. Очитѣ ѝ се пълнятъ съ сълзи и глухо ридане кѣса гърдитѣ ѝ.

Изведнажъ дѣтето изпъшка, отвори голѣмитѣ си черни очи, впи ги въ майка си, трепна и умрѣ . . . Майката изпищѣ и се хвърли надъ люлката. Тя дълго притисна скъпата си рожба къмъ гърдитѣ . . . и когато нощната тъмнина започна да се разведрява, тя си спомни за дрехата, постави трупчето въ люлката и отново забодка съ иглата. Отъ очитѣ ѝ се лѣеха сълзи, които падаха по копринения платъ, като голѣми тежки зрънца. И дълго ши майката, а отъ очитѣ ѝ непрѣстанно падаха едри, едри сълзи. . . .

* * *

Когато вечеръта, на прѣдненството се показа царкинята съ новата си дреха и накити, гоститѣ заплѣскаха ржцѣ и не намираха думи да изкажатъ красотата на дрехата и накититѣ.

Цѣлата дреха бѣше изпъстрена съ бѣли маргаритчета, които блѣщѣха като сутринната роса по листцата на есенна роса.

Всички се чудѣха на тѣхната красота и блѣсъкъ, но уви, никой, никой не можа да узнае въ тѣхъ сълзитѣ на нещащната шивачка.

Ст. Чешмеджиевъ.

Разкази за вълцитъ. *)

2. Разказа на Манго.

Прѣзъ малкия Сѣчко — февруарий трѣгнахме съ моята Фатме да отидемъ на гости у майки ни ѝ, които живѣха въ друго село, далечъ отъ моето на 15—20 километра. — Тѣй почна разказа си Манго, свѣстенъ и трудолюбивъ циганинъ отъ селото, дѣто живѣя азъ.

Врѣмето бѣше намръщено. Небето, свило хоризонти съ черни облаци, като сърдитъ човѣкъ — вѣжди, гъмнѣеше. Студа бѣше доста голѣмъ.

Родителитъ ми ни изпратиха до края на селото, като ни прѣдадоха хиляди свои поздрави до сватитъ си.

Жена ми бѣше твърдѣ весела, защото отивахме при родителитъ ѝ. Веселъ бѣхъ и азъ. Тя почна да пѣе една отъ своитъ обични пѣсни съ сладкия си гласъ. Възхитихъ се азъ и почнахъ да я придружавамъ.... Но както всѣко нѣщо си има край, така и това настрояние се прѣкрати.

Замълчахме се и така продължихме пѣтя си. . . .

Фатме наруши първа мълчанието. Тя почна да ми разправя: колко щѣли да се зарадватъ родителитъ ѝ, какъ щѣли да се прѣгърнатъ съ майка си, какъ щѣли да се чудятъ, какво да ни нагостятъ и съ какво да ни угодятъ.

Така, въ такъвъ разговоръ, сме изминали половината пѣть.

Спрѣхме да си починеме до една круша. Азъ извадихъ табакерата си. свихъ си цигара и запушихъ. Пушехъ и гледахъ въ далнинето. А то бѣло като кремъ. Низъ него се виждаха тукъ-тамъ голи шубраци храсте. . . . Забѣлѣзахъ отъ сѣверъ се движатъ къмъ

*) Вижъ кн. 17 и 18, стр. 21, год. I.

насъ нѣколко черни точки. Веднага се сѣтихъ, че това
ще е глутница вълци.

Азъ потреперахъ. . . Извадихъ си револвера и
казахъ на Фатме, че ни нападатъ вълци.

Тя се разтрепера, прѣблѣдня като кърпа.

Вълцитѣ приближиха. Тѣ вървѣха единъ слѣдъ
другъ. Бѣха четире.

Азъ имъ отправихъ единъ куршумъ съ намѣрение
да ги уплаша. Вълцитѣ развалиха реда си и почнаха
да ни ограждатъ.

— На крушата да се качимъ, казвамъ азъ на
жена си.

Тя отъ страхъ изгубила и ума и дума, не можа
да продума. Гледамъ устнитѣ ѝ се напукали отъ страхъ.
Задържахъ я за ржката. Поопомни се. Качихъ я на
крушата, а слѣдъ нея и азъ.

Току що се намѣстихме на крушата, вълцитѣ се
отзоваха подъ нея. Гърбоветѣ имъ покрити съ скрѣжъ,
главитѣ имъ голѣми, сравнително тѣлото имъ, шиитѣ
имъ дебели. Приличатъ на едри овчарски кучета.

— Дръжъ се здраво, Фатме, казвамъ на жена си,
да не паднешъ! Изядатъ те вълцитѣ. . .

Отправихъ имъ още единъ куршумъ, безъ да
сполуча да ударя нѣкой отъ тѣхъ. Тѣ се отдалечиха
за мигъ отъ крушата и пакъ дойдоха подъ нея. . .
Стрѣляхъ още единъ пжтъ и катурнахъ едина. Оста-
налитѣ се хвърлиха върху му и го разкъсаха.

Помислихъ, че сме спасени, че слѣдъ като се на-
ядатъ отъ своя другаръ, ще се отдалечатъ. Но съмъ
се лъгалъ. Останалитѣ три вълка почнаха да гложатъ
кокалитѣ подъ крушата.

Горката Фатме само викаше: „Оле, майчице! оле
майчице!“ . . .

Азъ изпратихъ още единъ куршумъ срѣщу тѣхъ,
но пакъ напраздно. . .

Почна да се смърчава, да вѣе студенъ зименъ вѣ-
теръ, да прѣвалява снѣгъ. Положението ни ставаше по-
страшно. Останахме да ношуваме върху крушата.

— Фатме, казвамъ на жена си, не бой се! Ние се
намираме на високо и вълцитѣ нищо не могатъ ни
-стори. Дръжъ се само здраво, да не паднешъ!

— Манго, почнахъ да изстивамъ много, каза тя.
— Намѣсти се по добръ, ѝ казвамъ азъ, и не се
страхувай. Утрѣ, като съмнѣ, ще отидемъ при майка ти.
— По-хубаво било да не тръгваме!
— Дръжъ се здраво, ѝ повторихъ азъ.

Притѣмнѣ съвършено. Ние не се виждахме съ
Фатме. . . Какъ грозно се чуваше гложгането на кока-
литѣ отъ вълцитѣ. . . Отъ врѣме на врѣме се чуваше
тракане на зжбитѣ имъ. . .

Навѣрно, бѣше прѣвалило полунощъ. Ние съ Фатме
мълчехме. Азъ се готвѣхъ да я питамъ нѣщо. Въ това
врѣме отъ крушата се разнесе шумъ и сърдцеразди-
рателенъ викъ: „Оле, Манго, падамъ!“ А слѣдъ това
— тупъ! — на земята.

Вицѣпенихъ се на мѣстото си, Чухъ, че вълцитѣ
скочиха. Виждахъ, че моята Фатме е въ опасностъ.
Азъ измъкнахъ голѣмия си ножъ, спуснахъ се отъ
крушата съ свѣткавична бързина на земята и съ единъ
замахъ на ножа си повалихъ единия вълкъ на земята.
Останалитѣ два, като видѣха моето нападение, за ми-
нута отстѣпиха. Не слѣдъ много тѣ ни нападаха на-
ново. . . Азъ стрѣляхъ съ револвера си. Едина се
търкули на земята. . . Другия, като остана самъ, не
посмѣ да прави ново нападение и се отдалечи.

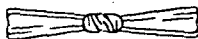
Фатме се заоплаква, че я боли рамото. Казваше,
че вълкътъ я ухапалъ. Попипахъ ѝ рамото. Наистина
течеше кръвъ, но скоро спрѣ. . . Ние бѣхме спасени.

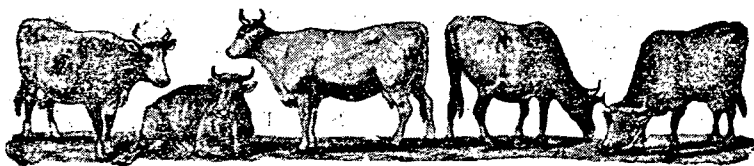
Останалото врѣме отъ нощъта прѣкарахме между
труповѣтъ на вълцитѣ. . .

Призори се появиха ловци. Повикахъ ги. Тѣ дой-
доха и останаха въ почуда отъ разказа ни, . .

Прибрахме труповѣтъ на вълцитѣ и ги отнесохме
въ селото на ловцитѣ — сжщото отъ което бѣше и
моята Фатме. . .

Ч. Н. Чендовъ.

Защо ушитѣ на магарето сж дълги?

(Испанска приказка).

Когато Богъ създалъ всичкитѣ животни, далъ на всѣко отъ тѣхъ и име.

Скоро слѣдъ това царьтъ на животнитѣ повикалъ животнитѣ при него да види дали си помнятъ имената. Първи дошли птицитѣ, а слѣдъ тѣхъ другитѣ животни.

— Азъ ви повикахъ, казалъ царьтъ, за да видя дали си помните имената. Минете сега по редъ край мене и си казвайте името.

И животнитѣ почнали да минаватъ край царя, кланяли му се и си казвали името.

— Азъ се казвамъ мечка.

— Азъ тигъръ.

— Азъ се казвамъ конь.

Най-послѣ дошло едно животно, което забравило името си. То се спрѣло прѣдъ царя и не знаело какво да каже.

— Казвай, де! извикалъ царьтъ на животното, не ни заставяй да те чакаме!

Но бѣдното животно все мълчело.

Царьтъ се разсърдилъ, уловилъ животното за ушитѣ и го задърпалъ.

— Помни, че ти си магаре! — му казалъ царьтъ. И оттогава ушитѣ на магарето сж дълги.

Прѣв. М.

И животнитѣ се забавляватъ и играятъ. *)

II

Сърна.

Сърната е най-милото и нѣжно млѣкопитающе животно. Тя се счита за една отъ първитѣ горски красавици. И наистина, кое не е гиздаво на сърната?

Дали деликатното ѣ тѣло, покрито съ желтокафява козина? Дали лебедовата шия, малка главица, на която стърчатъ разклоненитѣ ѣ рогца? Дали довѣрчивитѣ ѣ умни очи, или подвижни ушички? Дали не и дългитѣ, тънки двукопитни крачка? Кое не!

Вижте, какъ гордо и здраво стѣпва! Съ каква ловкостъ прѣскача широки ровове, високи храсти, грамадни камѣнаци. Защо ли? — Вижте какъ се увира между гѣстацитѣ, съ каква леснина!

Сърната има много неприятели, затова е недовѣрчива, страхлива и неспокойна. Тя обича лѣсоветѣ. Тамъ намира всѣкога — и зимѣ, и лѣтѣ — храната си: малинки, боровинки, пѣпки, млади фиданки, трѣви, жѣлѣди, мѣхове и др.

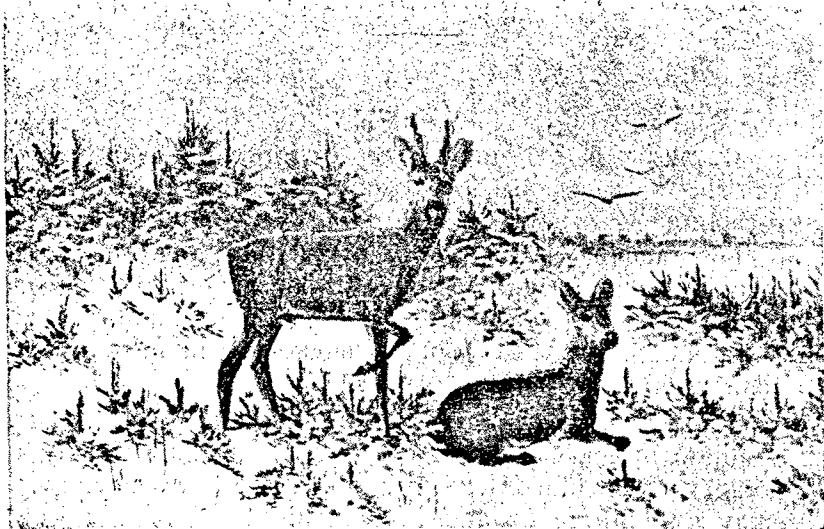
Сърнитѣ мразятъ уединения животъ — обичатъ задружността. Тѣ се събиратъ на малки и голѣми стада и прѣкарватъ весело живота си.

Когато сърнитѣ сѣ спокойни и сити, обичатъ да играятъ до забрава. Тѣ отиватъ по върховетѣ на горитѣ, планинитѣ, въ затулени потайни мѣста и се прѣ-

*) Вижъ кн. 17 и 18, стр. 10 год. I.

даватъ на своитѣ игри, които сж доста забавителни и разнообразни.

Сжщо като хората, сърнитѣ се раздѣлятъ на нѣколко групи и се догонватъ прѣкзачатъ до извѣстномѣсто и пакъ се връщатъ. Често се боричкатъ; изправятъ се на заднитѣ си крака и се хвърлятъ върху гърба на съсѣдкитѣ си. Понѣкога прѣкъ тичатъ или скачатъ въ кръгъ. Въ горитѣ и планинитѣ, кждѣто се вѣдятъ сърнитѣ, тукъ-тамъ се срѣщатъ кръгли пжтеки, отжпкани отъ тѣхъ въ време на такива игри.

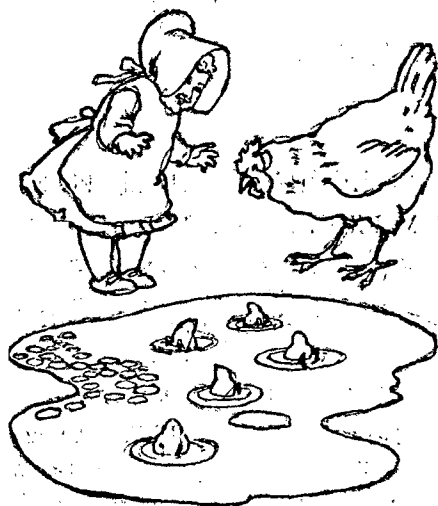
Бремъ, любителъ на животнитѣ, ни разказва, че сърнитѣ обичатъ да се подреждатъ една слѣдъ друга и да прѣскачатъ отъ камъкъ на камъкъ; по такъвъ начинъ тѣ обикаляли цѣли пространства. Понѣкога се хвърляли отъ скалисти височини почти въ шеметни пропасти.

Намѣри ли стадото зимсъ нѣкой стрѣменъ наклонъ, покритъ съ снѣгъ, водачътъ седа на заднитѣ си крака и, като си служи съ прѣднитѣ, както при плаването, се спуща по бедрата си надолу; цѣлото стадо веднага му послѣдва примѣра. Отъ подножието сърнитѣ се изкачатъ на върха и пакъ продължаватъ прѣрзаянето по сжщия начинъ,

П. Ноевъ.

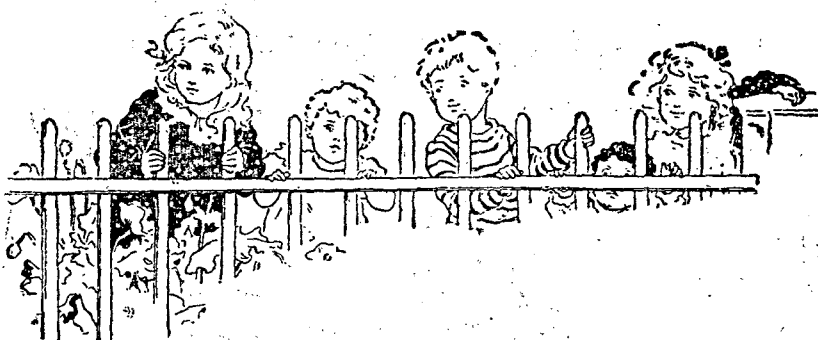
ВЕСЕЛИ СТРАНИЧКИ

Редъ по редомъ, двѣ по двѣчки
Изъ водата рой юрдечки
Ту се гмурнатъ, ту изплаватъ,
Олле, пѣтльо, ще се удавятъ!

На, бе дѣдо, на кончето поправи,
Че не слуша и не иска да върви:
Кракъ пристѣпи, па запрѣ се, —
Днесъ ми пакостъ то донесе.

ОТКРИВА СЕ ПОДПИСКА
ЗА ДВУСЕДМИЧНОТО ДЪТСКО СПИСАНИЕ

„ПЧЕЛИЦА“

год. II — 1915 год.

Редакторъ: М. Д. Николовъ.

Прѣзъ втората си година „ПЧЕЛИЦА“ ще продължава да буди умътъ и сърцето на малкитѣ си читатели.

„ПЧЕЛИЦА“ ще запознава дѣцата съ всички прояви на всѣкидневния животъ. Тя ще ги учи на самодѣйностъ, трудъ и любовъ къмъ природата.

Прѣзъ втората година „ПЧЕЛИЦА“ ще даде на абонатитѣ си: 20 книжки съ отбрано съдържание и съ художествени илюстрации отъ специаленъ художникъ.

10 в. „Лястовичка“.

1 разкошенъ цвѣтенъ календаръ.

5 картинки изъ „освободителната война“. Изобщо „ПЧЕЛИЦА“ ще бѣде единственото у насъ дѣтско списание.

Въ „ПЧЕЛИЦА“ сътрудничатъ всички наши писатели и поети изъ дѣтската литература.

На настоятелитѣ се прави 10 на сто отстъпъ.

Абонаментъ 250 лв. прѣдплатени.

Абонирането става чрѣзъ всѣка телеграфо-пощенска станция, или направо въ редакцията София.

Адресъ: Редакция на сп. „ПЧЕЛИЦА“, Хр. Трънковъ, София, булевардъ Дондуковъ, 61.